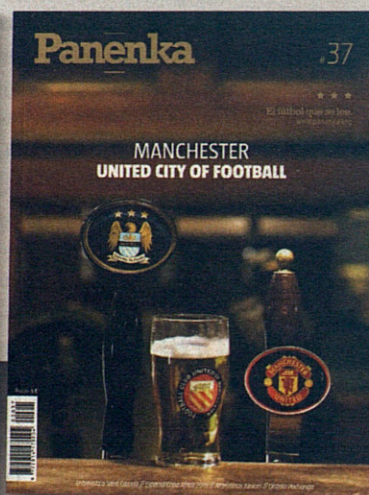
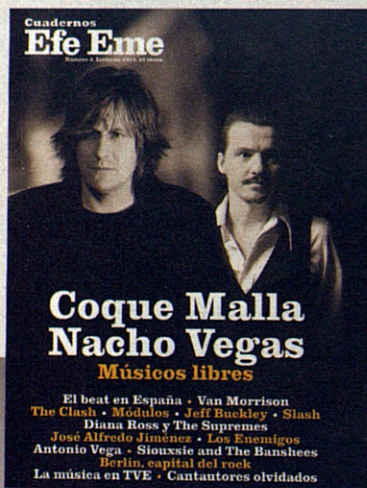

PERIODISME A FOC LENT

Diferents iniciatives en paper trenquen motllos i aposten
per articles de lectura pausada

TEXT I FOTO ÒSCAR GARCIA

Contra Internet, el paper; contra la immediatesa, la lentitud; contra la dada, la reflexió. En moments en què es parla de la mort del periodisme, estan sorgint noves capçaleres en paper que es diferencien de les revistes tradicionals. Creades per joves que parlen dels seus interessos amb un to lent, amb propostes visualment atractives, a les quals dediquen tot l'espai necessari, resulta així, un relat que destil·la l'essència general de fets concrets.

A l'estranger han batejat el corrent com *Slow Journalism*, un periodisme cuinat a foc lent. Beu de les fonts del periodisme narratiu com la famosa novel·la de no-ficció *A sang freda*, de Truman Capote, o el periodisme gonzo. Moltes vegades l'origen d'aquestes revistes neix de la resposta individual i reflexiva a l'accelerada velocitat de la vida actual hiperconnectada. Com explica María Angulo, professora d'Història del Periodisme de la Universitat de Saragossa, al prefaci del llibre que ha coordinat, *Crónica y Mirada* (Libros del KO, 2014), "en el maremàgnum de dades i fets informatius, cal que se'ns expliqui què està passant. S'ha de transformar en coneixements, en experiències que puguem assimilar i entendre. El cronista és la veu que ens apropa a l'altre des de l'empatia, o la mirada que ens distancia irònicament".

Per al periodista i emprenedor José Cervera, allò que coneixem com a periodisme no dona respostes al món actual: "El problema de la professió periodística i de la premsa, la indústria que en viu, és que van néixer en un món que ja no existeix. En la nova era que es deriva del naixement d'Internet, la informació no

"HEM NASCUT PER REIVINDICAR EL PERIODISME, EL PAPER I EL FUTBOL, I L'ESPORT, COM UN ELEMENT GENERADOR DE CULTURA" Roger Xuriach, *Panenka*

és un bé escàs, sinó que s'ha convertit en superabundant. Per als mitjans periodístics ja no és suficient respondre a la pregunta què passa, a on i quan? Els com, els perquè i les conseqüències que se'n deriven són cada cop més importants. Ens han canviat la pregunta i, per sobreviure, el periodisme ha d'ajustar-ne la resposta".

EMBOLCALL I CONTINGUT

L'experiodista i reconegut creador de la sèrie de televisió *The Wire*, David Simon, que també va publicar un reportatge en format de llibre (*Homicide*), en què narrava les vivències durant un any acompanyant

la brigada d'homicidis de la policia de Baltimore, ha afirmat que el gènere del reportatge ha estat abandonat en una cantonada del periodisme del segle XXI.

Però revistes com *Jot Down* (cultura), *Efe Eme* (música), *Panenka* (futbol) i *Volata* (ciclisme) han nascut amb la intenció de

"ENS DIFERENCIEM PEL TO. ÉS MÉS UNA FILOSOFIA DE COM EXPLIQUEM LES COSES QUE NO PAS EL SUPORT QUE UTILITZEM" Ángel L. Fernández, *Jot Down*

transformar aquesta cantonada en una avinguda, amb una gran cura pel disseny, com passava a les revistes de tendències encara que, a diferència d'aquestes, incorporant-hi també una gran densitat textual. Són un embolcall exquisit com a carta de presentació d'un contingut no menys elaborat.

Roger Xuriach, redactor en cap de *Panenka*, una revista trimestral dedicada a la cultura futbolística i que es permet, per exemple, dedicar un número a analitzar com va influir la caiguda del mur de Berlín en el futbol i en la societat dels països propers al teló d'acer, raona en tres punts la seva creació.

"Per reivindicar el periodisme quan tothom ens deia que estava ferit de mort; el paper, quan tothom ens deia que els diaris morien i tot passava al format digital, i el futbol, i l'esport, com un element generador de cultura

"CADA VEGADA LLEGIM PITJOR, ESCRIVIM PITJOR, SEMBLA QUE LA INFORMACIÓ ES PUGUI REDUIR A UNA PIULADA" Olga Àbalos, *Volata*

on conflueixen àmbits que van des de la història fins a la societat, l'antropologia, la religió o la música", argumenta Xuriach sobre la publicació.

Per la seva part, *Volata*, també trimestral i centrada en el ciclisme, neix d'un rampell de la seva directora, Olga Àbalos, una periodista amb àmplia experiència en periodisme cultural i que s'havia dedicat al ciclisme de competició. "Sempre he volgut fer periodisme esportiu. Ho vaig intentar un temps, no va arribar a

funcionar, i fa un any i mig, com el món del periodisme està tan malament i tots cobrem tan poc per fer la nostra feina, vaig pensar que,

abans que em comenci a fallar l'energia, volia intentar un projecte personal, que m'agradés", afirma.

UN ALTRE TO

Tot i així, els temes no són els que expliquen la idiosincràsia d'aquestes publicacions. El seu to és el que les diferencia de les tradicionals. *Jot Down*, apareguda el maig del 2011, va néixer a Internet, que va ser l'únic àmbit de difusió durant tot un any, fins que també van començar a publicar revistes trimestrals amb més de tres-centes pàgines.

El focus temàtic de *Jot Down* és ample. Els creadors la defineixen com una revista cultural, si bé tracten de qualsevol tema, sigui cultural, polític o social. Són reconeguts per haver fet el contrari de tot allò que els experts recomanen als mitjans de comunicació digitals, i tenir èxit. Les fotos que acompanyen els textos són en blanc i negre, els articles i les entrevistes tenen una longitud que no es veu ni a la major part de les revistes impreses i poden arribar a entrevistar a una actriu porno i dissertar amb ella de literatura. Segons un dels socis fundadors

i administrador, Ángel L. Fernández, la publicació es diferencia pel to que fan servir. "És més una filosofia de com expliquem les coses que no pas el suport que

EL MODEL DE NEGOCI

Totes aquestes noves revistes impreses es comercialitzen directament a les respectives pàgines web, amb preus que oscil·len entre els 5 i els 15 euros, més propers als dels llibres que no als habituals de les revistes. Algunes, com *Cuadernos Efe Eme*, no fan servir intermediaris externs per a la distribució. "Vam fer números i ens va semblar inviable distribuir a llibreries; els marges de descompte, el sistema de dipòsit i els temps i les formes de liquidar feien impossible un projecte com el nostre", afirma Juan Puchades. D'altres, com *Jot Down*, disposen d'una xarxa de llibreries de prestigi. Per la seva part, *Volata* també fa servir com a distribuïdors botigues especialitzades en ciclisme.

Pel que fa als ingressos, tots ells coincideixen que la major part provenen de la comercialització de les mateixes revistes, i no de la publicitat. Àngel L. Fernández explica com ho va gestionar *Jot Down*: "Vam decidir durant un any no fer publicitat. El negoci de la publicitat a Internet és una estafa, així que no hem entrat a AdWords ni en propostes similars. Tenim espais fixos i si vols, els compres, no volem res semblant a pagament per clics".

Una alternativa per a les publicacions amb una marca més assentada, com *Jot Down*, és ampliar la gamma de productes que comercialitzen, com còmics o llibres. *Cuadernos Efe Eme* també participa d'aquesta idea, fet que induïx el seu director a tenir dubtes a l'hora de definir la seva proposta: "Segueixo sense saber què som. Potser una nova forma de periodisme, pels continguts que oferim; de comerç, perquè és un negoci i hem de vendre; d'artesanía, perquè li aportem molta estima, i de retorn a l'underground, perquè el nostre espai, amb Internet, s'ha anat fent més petit. Ens adrecem a pocs lectors, als aficionats que encara aprecien els objectes físics: els discos, els llibres...".

Respecte al futur, no hi ha res clar. Les editorials acostumen a ser petites, creades pels mateixos periodistes amb capitals mínims i, per sobreviure, depenen de les vendes de cada exemplar: "No hi ha un model clar de negoci -explica Àngel L. Fernández- a una publicació que funciona li surt competència, hauran de repartir els ingressos i es mantindrà qui pugui. Crec que sempre serà una lluita de mínims".

Tres dels membres de l'equip de *Panenka*, publicació de culte per als amants de tot el que envolta el món del futbol.

Olga Àbalos i els seus companys de *Volata*, capçalera dedicada al món del ciclisme que reivindica la lectura reposada amb paper.

utilitzem. Volem explicar amb detall, però entretenint”, assegura.

La redacció de *Jot Down* és al núvol d’Internet, als fòrums que fan servir per comunicar-se tots els seus redactors, i fugen de la visualització de l’equip de redacció. De fet, han preferit no aparèixer en cap fotografia d’aquest reportatge, ja que consideren que l’atenció s’ha de centrar en el contingut. La indefinició ideològica també la consideren un valor addicional: “Com que no tenim una posició editorial,

“ENS ADRECEM A POCOS LECTORS, ALS AFICIONATS QUE ENCARA APRECIEN ELS OBJECTES FÍSICS: ELS DISCOS, ELS LLIBRES...” Juan Puchades, *Cuadernos Efe Eme*

és difícil categoritzar-nos. Un dia entrevistem al Gran Wyoming ens diuen que som *rojos* i un altre dia al Marhuenda i ens defineixen com a *fatxes*. Amb el temps, aquesta incapacitat per definir-nos juga a

favor nostre”. A més, destaquen que cap soci fundador és periodista. “Una de les claus que explica la frescor de *Jot Down* és que no depèn de cap falsa lleialtat sectorial. Com no som periodistes, no coneixem cap dels col·laboradors que es posen en contacte amb nosaltres i només jutgem els escrits per si ens agraden o no”, afirmen.

Tot i que *Jot Down* va iniciar-se a Internet fins assolir una comunitat de lectors que els permetés passar a l’edició impresa, la majoria dels entrevistats considera que el paper és el mitjà idoni per a aquests continguts. Així, Juan Puchades, director de *Cuadernos Efe Eme*, revista trimestral dedicada a la música,

considera que “com a lectors, ens apropem al paper amb una altra predisposició i, crec, en moments diferents dels dedicats a Internet”. “Volíem recuperar una part de la lectura que s’està perdent amb In-

ternet, —afirma Olga Àbalos— perquè tenir *Volata* a les mans t’obliga a no estar mirant cap pantalla, ni televisió ni Internet. Cada vegada llegim pitjor, escrivim pitjor, sembla que la informació es pugui reduir a una piulada, i estem perdent profunditat davant de la realitat. Llavors, si intentes tornar a apostar per fer una lectura reposada, el paper és la millor plataforma”. Ç

Més informació a:
Jot Down. Cultura —
www.jotdown.es

Panenka. Cultura futbolística —
www.panenka.org

Volata. Cultura del ciclisme —
<http://volatamag.cc>

Cuadernos Efe Eme.
Història i cultura musical —
www.efeeme.com

+ info